

Tema om drægtighed hos hund

Af dyrlæge Henning Ingemann

Hvor længe varer en drægtighed hos hunden?

Drægtighedens længde er hos hund i gennemsnit 63 dage. Der er dog en variation fra 54 - 72 dage, efter den dag hvor tæven har accepteret parring første gang.

Hvis man regner med gennemsnittet på 63 dage, svarer dette til 9 uger, og i det følgende beskrives hvalpens udvikling uge for uge - fra ægget er blevet befrugtet, og til hvalpen bliver født.

1.+ 2. + 3. uge:

Efter en vellykket parring transporteres de befrugtede æg ind i æggelederen, hvor celledelingen starter.

Efter ca. 8 - 12 dage består fosteret af 16 celler, også kaldet morula-stadiet, og i den størrelse kommer det ind i livmoderen.

I livmoderen fortsætter celledelingen. Fosteranlægget er i den kommende uge ikke fæstnet til livmodervæggen, men flyder frit omkring.

Efter ca. 3 uger, med en variation på mellem 17 - 22 dage, er fosteranlæggene ligeligt fordelt i de to livmoderhorn og er nu i gang med at vokse fast på livmodervæggen. Fosteranlægget er på dette tidspunkt ca. 1 cm. langt og minder om en lille fisk med udvækster, som senere bliver til for og bagben .

Der hvor fosteranlægget er vokset fast på livmoderen, dannes moderkagen, som bliver fosterets forbindelse med moderen. Igennem moderkagen, der også kaldes placenta, tilfører tæven de næringsstoffer som fosteret skal bruge i den kommende udvikling. Fosteret forbindes med moderkagen via sin navlestreng.

4. uge:

Man kan nu tydeligt skelne for- og bagben. Øreflipperne er synlige som en lille fold og ører og øjne bliver dannet i denne uge.

Fosterhinderne kan i dette stadie føles som bobler på ca. 2,5 cm størrelse. Hvis man med sikkerhed skal kunne fastslå en drægtighed ved at føle på bughulen (palpation), kræver det en meget rolig og slank tæve.

Drægtigheden kan påvises ved ultalydsscanning fra dette tidspunkt.

5. uge:

I denne uge formes øjenlågene, og følehårene på overlæben og over øjnene anlægges.

Øreflippen vokser, så den næsten dækker over anlægget til øregangen. Fem par dievorter med tilhørende mælkekirtler, samt de ydre kønsorganer begynder deres udvikling.

I løbet af denne uge vil fosterets poter begynde at forme det, der senere bliver til trædepuder og tæer. Omkring dag 33 lukker ganen, så efter denne dato kan ganespalte ikke opstå. I det hele taget er den

mest risikofyldte tid, hvor kemikalier og andre stoffer kan skade fosteret, nu overstået. Her begynder også dannelsen af tarmsystemet, som på dette stadium endnu befinder sig i navlestrengen.

Drægtigheden kan nu ikke længere føles, men ultralydsscanning er den mest anvendelige metode fra nu af og indtil fosteret kan påvises med røntgen billeder.

Tæven vil muligvis først nu vise de første tegn på drægtighed ved en ændret adfærd, men bugen har endnu ikke ændret facon.

6 uge:

Øreflipper og øjenlåg vokser og dækker i slutningen af ugen henholdsvis øregang og øjne. De ydre kønsorganer begynder at forandre sig i retning af han- og hunkønsorganer.

I starten af ugen adskilles tæerne helt, og i slutningen af ugen vil kløerne blive dannet. Følehår begynder at vokse ud af de anlæg, der blev dannet ugen før.

Tarmsystemet forlader navlestrengen og befinder sig nu i den endelig placering i bughulen.

Hos tæven ses en svag rosafarvning af dievorterne, og afhængig af antallet af hvalpe i livmoderen vil bugen tiltage en lille smule i omfang.

Der er ikke grund til foderændringer endnu.

7. uge:

I løbet af denne uge vil kropsbehåring vokse ud, og farvemarkeringen vil kunne ses.

Poterne og trædepuderne er efterhånden færdigdannede.

Fosteret ligner nu den færdige hvalp, men kan ikke overleve uden for livmoderen.

Fra dette tidspunkt er det egentlig kun størrelsen, der øges.

Forbeningen i knoglerne er nu så fremskreden, at man fra dag 49 kan se fostrene på røntgenbilleder.

Det er nu for første gang i drægtigheden muligt at se fosterbevægelser.

Tævens bug er i de fleste tilfælde tydeligt forøget, og mælkeproduktionen er begyndt.

Foderet bør fra nu af være specialfoder til drægtige tæver/hvalpe, men ikke i store mængder. Der er ingen fordel i at tæven bliver for tyk før fødslen.

8. uge:

Fosteret er færdigdannet og kan nu føles, og til tider kan fostrenes hjerteslag høres.

Tæven er nu nærmest besværet af sin vægt og sit omfang og skal i denne periode vænnes til sin fødekasse. Mælkekirtlerne er spændte og fulde af mælk.

9. uge:

Den sidste uge af drægtigheden forbereder tæven sig til fødslen. Hun bliver mere stille og interesserer sig ikke så meget for at lege, og kan være mindre social end normalt.

De sidste 2-3 døgn før fødslen bør man reducere fodermængden med 30-40 %, og i det sidste døgn før selve fødslen vil tæven normalt ikke æde.

Fra ca. 60. dagen kan fosteret overleve uden for livmoderen .

Tæven bør senest en uge før fødsel introduceres til egnet fødested , allerbedst en velindrettet fødekasse. Her vil hun kunne udfolde noget af den naturlige redebygning, som mange tæver udfører 2-4 døgn før fødslen. Det består i at samle klude sammen og eventuelt flænse og grave i fødekassens bund.

Skederegionen vil blive stor og slap. Bækkenmuskulaturen afslappes, og hos en del tæver vil der være voldsom mælke spænding flere døgn før fødslen.

Umiddelbart før fødslen bliver hun urolig og rastløs, og der vil optræde plukveer eller opblokningsveer. Disse veer presser fosterhinden fra den første hvalp ned i fødselsgangen.

Fødselsvejen skal udvides og fosteret skal presses ind i bækkenet før de rigtige presseveer går i gang. I dette forløb vil fosterhinderne på et eller andet tidspunkt briste og indholdet flyde ud af skeden. Man siger at "vandet er gået" og så starter den rigtige fødsel. Opblokningsperioden varer typisk 4-6 timer, men kan i sjældne tilfælde vare et døgn tid.

For bedre at kunne forudsige den nøjagtige fødedag, kan man starte denne uge med at tage tævens temperatur 2 x dgl. (morgen og aften). Temperaturen tages ved at føre et ganske almindeligt "menneske"-termometer et par cm. ind i endetarmen i et to minutter. Herved kan man få et overblik over hvordan tævens temperatur svinger normalt.

Når der konstateres et temperaturfald kan man med fordel tage temp. hver 3.-4. time.

Når temperaturen ligger ca. 1 - 1½ grad under det normale ved flere målinger med nogle timers interval, vil fødslen gå i gang indenfor 12-24 timer.

Sakset fra <http://www.netdyredoktor.dk/sw15609.asp>